

3.Pielikums
Zemkopības ministrijas
02.11.2017
rīkojumam Nr.153

**Lauksaimniecības datu centra
darbības stratēģija 2017. – 2019.gadam**

**Rīga
2017**

Saturs

Izmantoties saīsinājumi	3
1. Stratēģijas mērķis	4
2. Mandāts, misija un funkcijas	4
3. Darbības virzieni un to mērķi	4
4. Lauksaimniecības datu centra prioritātes	4
5. Lauksaimniecības datu centra darbības virzienu raksturojums	6
5.1. Darbības virziena nosaukums: Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība	6
5.2. Darbības virziena nosaukums: Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana	8
5.3. Darbības virziena nosaukums: Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem	9
5.4. Darbības virziena nosaukums: Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana	10
6. Datu centra darbības spēju izvērtējums	12
Pielikums	14

Izmantotie saīsinājumi:

LR	Latvijas Republika
ZM	Zemkopības ministrija
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
LLU	Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LLKC	SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
BIOR	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR”
LAD	Lauku atbalsta dienests
ZM KAC	Zemkopības ministrijas klientu apkalpošanas centrs
ES	Eiropas Savienība
BSA	Brīvprātīgi saistītais atbalsts
VPM	Vienotais platību maksājums

1. Stratēģijas mērķis

Lauksaimniecības datu centra (turpmāk - LDC) kompetencē esošās lopkopības nozares darbības rezultāti ir nozīmīgi Latvijas lauksaimniecības izaugsmei un eksporta pieaugumam. Nozares ietekme uz lauksaimniecības uzņēmējdarbību nākotnē tikai pieaugs. Tas saistāms ar ES virzību uz ekonomiskāku attīstību, kas nodrošinātu palielināto pieprasījumu pēc lauksaimniecības dzīvniekiem, to pārtikas un konkurenci par resursiem.

Pašlaik Latvijā ir vēl neizmantotas iespējas nozares produkcijas apjoma, pievienotās vērtības un ražošanas efektivitātes būtiskam pieaugumam, kā arī pieejamo resursu pilnvērtīgai izmantošanai. Šīs iespējas Latvijā ir jāizmanto, lai nozares uzņēmēji varētu sekmīgi un ekonomiski izdevīgi attīstīt ražošanu, nodrošinot pieaugošo pieprasījumu ar ataudzējamiem lauksaimniecības dzīvniekiem, pēc to produkcijas un pēc iespējas vairāk aizstājot importa produkciju ar vietējo pārtiku, kā arī pilnībā izmantotu eksporta iespējas.

LDC darbības stratēģija izstrādāta ievērojot Zemkopības ministrijas darbības stratēģijā noteikto, kā arī tās noteiktos uzdevumus un mērķus.

Stratēģijas mērķis ir noteikt tos kopējos darbības virzienus un mērķus 2017.-2019.gadu periodā, kuru ietvaros LDC struktūrvienības un sadarbības iestādes savstarpēji saskaņīgi plāno un organizē savu darbu, ņemot vērā pieejamo finansējuma apjomu un stratēģijas aptverto laika periodu. Stratēģija ir sagatavota, balstoties uz MK 2015.g. 28 aprīļa instrukciju nr.3. „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”.

Balstoties uz LDC darbības stratēģiju, LDC izstrādā savu ikgadējo darbības plānu.

2. Mandāts, misija un funkcijas

LDC ir valsts pārvaldes iestāde, kas nodrošina valstī vienotu informācijas datubāzi par dzīvniekiem, to veselību un lopkopības nozari. Datubāze izmantojama administrēšanai, uzraudzībai un kontrolei.

LDC misija (virsmērķis) **ir** īstenot informatīvās sistēmas pakalpojumu pieejamību valsts lopkopības, dzīvnieku veselības politikas un attīstības programmu izstrādāšanai un īstenošanai, kā arī nodrošināt priekšnoteikumus ilgtspējīgai Latvijas dabas resursu apsaimniekošanai.

LDC funkcijas ir piedalīties lopkopības, dzīvnieku veselības nozares politikas izstrādē un organizēt un koordinēt šīs politikas īstenošanu, t.sk. ES un valsts atbalsta, ciltsdarba un citu darbību īstenošanu, saskaņā ar LDC nolikumu. Nodrošināt datu bāzes noteiktu informāciju pieejamību dzīvnieku īpašniekiem un kontrolējošajām institūcijām.

3. Darbības virzieni un to mērķi

Lai nodrošinātu LDC aktivitāšu koordināciju un to vienotu virzību uz virsmērķi, kā arī sasaisti ar ZM darbības stratēģiju 2017.-2019.gadam, sava pilnvarojuma un funkciju ietvaros LDC organizē savu darbību šādos darbības virzienos:

Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība ar mērķi nodrošināt dzīvnieku īpašnieku un turētāju reģistrāciju, dzīvnieku turēšanas vietu reģistrāciju, dzīvnieku izsekojamības reģistrācijas nodrošināšanu dzīvnieku veselības uzraudzībai, nekaitīgas un kvalitatīvas pārtikas aprītei un dzīvnieku produktivitātes augsta līmeņa iegūšanai un uzraudzībai.

Nozares uzņēmējdarbības attīstības veicināšana ar mērķi veicināt lopkopības nozares uzņēmējdarbības attīstību, nodrošinot kvalitatīvas un konkurētspējīgas produkcijas ražošanu.

Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem ar mērķi veicināt lopkopības darbā iesaistīto iedzīvotāju zināšanu attīstību, lai efektīgāk izmantotu jaunākās tehnoloģijas un radītu iespēju nodarbinātības un ienākumu iegūšanai reģionos.

Dabas resursu ilgtspējīgas saglabāšana ar mērķi nodrošināt dabas resursu racionālu izmantošanu un apsaimniekošanas ilgtspējību.

4. LDC prioritātes 2017.g- 2019.g. periodā

2017.-2019.gadā LDC izvirza šādas prioritātes

- Nodrošināt normatīvajos aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildi par dzīvnieku reģistru, dzīvnieku barības primāro ražotāju reģistru, piena un gaļas pārraudzību, dzīvnieku audzēšanu un ciltsdarbu, kā arī citiem jautājumiem;
- Šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju organizāciju izvērtēšana un atzīšana;
- Datu apmaiņa ar citām valsts informatīvām sistēmām;
- Vienotas svaigpiena kvalitātes datu bāzes uzturēšana un pilnveidošana ;
- Bioloģisko saimniecību reģistra uzturēšana un attīstīšana;
- Veterinārās informācijas informatīvās sistēmas, tai skaitā dzīvnieku veselības datu bāzes, izveide uzturēšana, attīstīšana un pilnveidošana;
- Elektroniskās sistēmas pilnveidošana informācijas ziņošanai par dzīvnieku reģistru;
- Elektronisko identifikācijas līdzekļu ieviešana lauksaimniecības dzīvniekiem saskaņā ar ES normatīvo aktu prasībām;
- Jauno Eiropas Savienības normatīvo aktu prasību ieviešana aitu, kazu, zirgu reģistram;
- Ciltsdarba informatīvās sistēmas datu bāzes attīstība;
- Mājas (istabas) dzīvnieku reģistra uzturēšana un pilnveidošana;
- Šķirnes mājas (istabas) dzīvnieku audzētāju organizāciju izvērtēšana un reģistrēšana
- BSA(brīvprātīgi saistītā atbalsta maksājumi par dzīvniekiem) kontroļu veikšana un nodrošināšana LAD noteiktajās saimniecībās;
- Virspārraudzības kontroļu veikšana un nodrošināšana;
- Informācijas un datu sagatavošana ZM, Centrālajai statistikas pārvaldei, ES institūcijām, citām dalībvalstīm un starptautiskām institūcijām, fiziskām un juridiskām personām par LDC kompetencē esošajiem jautājumiem;
- Dalība ZM darba grupās par normatīvo aktu izstrādi un ES Padomes un Komisijas darba grupās;
- Dalības nodrošināšana ICAR (piena pārraudzība), INTERBULL (ciltsvērtības noteikšana), Interbeef (gaļas pārraudzība), IDF (pasaules piensaimnieku federācija) un sadarbība ar citām starptautiskām organizācijām, konferenču, semināru un apmācību organizēšana.

5. LDC darbības virzienu raksturojums

5.1.Darbības virziena nosaukums: Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība

Darbības virziena mērķis: Nodrošināt dzīvnieku reģistrāciju, dzīvnieku izsekojamību, dzīvnieku veselības uzraudzību un pārtikas kvalitāti

Esošās situācijas apraksts:

LDC centrālajā datu bāzē tiek reģistrēti ne tikai liellopi, bet arī pārējās lauksaimniecības dzīvnieku sugas gan tās, kuras tiek apzīmētas ar individuāliem numuriem, gan tās, kurām tiek piešķirti grupveida apzīmēšanas numuri. Tāpat datu bāzē ir reģistrēti dzīvnieku īpašnieki un dzīvnieku turēšanas vietas (novietnes). Liellopiem, aitām kazām un zirgiem ir izveidota individuālā dzīvnieku apzīmēšanas sistēma, tiek nodrošināta nepieciešamā dokumentācija un veidlapas dzīvnieku reģistra uzturēšanai un informācijas savākšanai tiek attīstīta elektroniskā informācijas ziņošanas sistēma.

Attīstot dzīvnieku ganāmpulku reģistrācijas un dzīvnieku identifikācijas sistēmu, ir izveidots novietņu reģistrs, kas ļauj izsekot katra dzīvnieka pārvietošanu visā tā dzīves laikā, tādējādi, nodrošinot iespēju īsā laika periodā noteikt skarto punktu, karantīnas zonu, aizsardzības vai uzraudzības zonu dzīvnieku infekcijas slimību uzliesmojuma gadījumā, kā arī konstatēt tos dzīvniekus, kuri ir potenciāli riska avoti inficētas dzīvnieku izcelsmes izejvielu nonākšanai pārtikā. Attīstot novietņu reģistra datu bāzi, tiek nodrošināta novietņu apsekošanas aktu reģistrācijas iespēja, riska faktoru analīzes iespēja, veterināro izmeklējumu rezultātu apskate un dzīvnieku sarakstu izdrukas iespēja, veicot plānotās un neplānotas kontroles saimniecībā uz vietas, kā arī izveidota kautuvju informācijas elektroniskā ziņošanas sistēma, kura tiek attīstīta un papildināta saskaņā ar ES jaunās regulas par dzīvnieku veselības statusu, prasībām.

2012.gadā tika uzsākta dzīvnieku veselības datu bāzes veidošana, pamatojoties uz Eiropas Komisijas aizsākto iniciatīvu Dzīvnieku veselības tiesību akta projektam. Dzīvnieku veselības tiesību akts ir pieņemts 2016.gada 9.martā un to piemēros no 2021.gada 21.aprīļa. Dzīvnieku veselības datu bāze tiek veidota tā, lai būtu iespējama novietnes statusa, dzīvnieku veselības statusa reģistrēšana un novietnē izmantoto veterināro zāļu uzskaitē, kā arī atsevišķu valsts uzraudzībā esošu infekcijas slimību reģistrēšana un ziņošana PVD. Attīstot dzīvnieku veselības datu bāzi, tiek nodrošināta reģistrēto dzīvnieku turēšanas vietu uzraudzība (atkarībā no reģistrētā novietnes statusa), tādā veidā nodrošinot produkcijas ražošanas un dzīvnieku veselības stāvokļa izsekojamību. Tāpat datu bāzē iespējams pievienot informāciju par laboratorisko izmeklējumu rezultātiem no Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR”, kas Pārtikas un veterinārajam dienestam ļauj savlaicīgi noteikt dzīvnieku veselības statusu pirms pārvietošanas.

Lai pilnveidotu zāļu izplatīšanas un lietošanas izsekojamību, zāļu atliekvielu uzraudzību dzīvnieku izcelsmes produktos un samazinātu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu lauksaimniecības dzīvnieku ārstēšanā, tādējādi sekojot Eiropas Komisijas iniciatīvai Eiropas Parlamenta un Padomes regulas priekšlikumā par veterinārajām zālēm ir uzsākts darbs pie dzīvnieku veselības datu bāzes pilnveidošanas, lai nodrošinātu, ka tajā tiek ievadīta informācija par dzīvnieku profilaksi un ārstēšanu. Iniciatīva ir pieteikta arī jauno politikas iniciatīvu finansējuma saņemšanai, lai varētu nodrošināt dzīvnieku veselības datu bāzes pilnveidošanu, kā arī datu saņemšanu no praktizējošajiem veterinārārstiem. Tiek ņemti vērā arī veterinārzāļu regulas priekšlikumu.

Precīza piena ražošanas un realizācijas uzskaitē un kontrole gan no kvantitatīvā, gan no kvalitatīvā aspekta nodrošina priekšnoteikumus piena ražošanas pārstrukturēšanai. Latvijā ir strauji samazinājies ganāmpulku skaits, slaucamo govju skaita izmaiņas ir nelielas, ir pieaudzis vidējais dzīvnieku skaits saimniecībā, ir izveidojušās lielas un stabilas piena ražošanas saimniecības ar lielu govju skaitu, to norāda arī piena ražošanas apjoma kāpumi.

LDC piena ražotāju reģistra datu bāzē ir veiktas izmaiņas, lai nodrošinātu piena ražošanas apjomu uzskaiti gan realizējot pienu pārstrādes uzņēmumiem, gan arī tiešajā tirdzniecībā, kā arī, lai sagatavotu kontroles institūcijām nepieciešamās atskaišu un analīžu tabulas.

Lai nodrošinātu ES un LV normatīvajos aktos noteikto pārtikas higiēnas prasību ievērošanu, ir izveidota svaigpiena kvalitātes uzraudzības sistēma (vai datubāze), kas šobrīd nodrošina svaigpiena kvalitātes rādītāju uzskaiti un informācijas reģistrēšanu no svaigpiena kvalitātes kontroles laboratorijām. Saskaņā ar nacionālo normatīvo aktu sistēma (vai datubāze) nodrošina svaigpiena kvalitātes uzraudzības funkcijas, veicot svaigpiena kvalitātes rādītāju vidējo ģeometrisko lielumu aprēķināšanu un nodrošinot pieeju svaigpiena kvalitātes rādītājiem. Ja aprēķinātie svaigpiena kvalitātes rādītāji neatbilst noteiktajām normām, LDC pienu pircējam, pārstrādātājam un PVD nosūta informāciju par brīdinājumu attiecībā uz neatbilstību. Tāpat LDC informē PVD par nepieciešamību uzlikt aizliegumu svaigpiena realizācijai vai pārstrādei. PVD izvērtē situāciju un nepieciešamības gadījumā svaigpiena kvalitātes datubāzē uzliek aizliegumu. Svaigpiena kvalitātes datu bāze nodrošina uzraudzību par svaigpiena kvalitātes rādītājiem, tādējādi nodrošinot nekaitīgu un kvalitatīvu svaigpiena ražošanu.

Datu bāzē tiek reģistrēta arī informācija par pienu cenām, kas dod iespēju salīdzināt pienu iepirkuma cenu līmeni ar citām Eiropas valstīm un cenu informācija tiek izmantota arī skolas pienu programmas realizācijā.

Eiropas Komisija ir ieviesusi jaunās regulas par zirgu dzimtas dzīvnieku identifikāciju un dzīvnieku audzēšanas regulu (zootehniskā regula), kas noteiks papildus uzdevumus un funkcijas šo pasākumu ieviešanai.

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Informācijas pieejamība par dzīvnieku kustību un tās izsekošanas iespējām	Reģistrēto un apzīmēto dzīvnieku īpatsvars %, no LDC reģistrā reģistrējamo dzīvnieku skaita	100	100	100
	Nodrošināta dzīvnieku pārvietošanas izsekojamība, saglabāts to dzīvnieku infekcijas slimību skaits, no kurām valsts ir brīva	11	11	11
Informācijas pieejamība par rūpnieciskai pārstrādei paredzētā svaigpiena atbilstības kvalitātes prasībām	Nodrošināt informāciju no pienu reģistra pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmumiem un ražotājiem, pienu paraugu skaits	200 000	200 000	200 000

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- Papildinot dzīvnieku reģistra datu bāzi jāizstrādā nosacījumi un prasības vienotas dzīvnieku veselības reģistra datubāzes izveidošanai;
- Nodrošināt datu apkopošanu, to analīzi uzraudzības un kontroles pasākumiem, saskaņā ar valsts dzīvnieku veselības uzraudzības un kontroles programmām;
- Pilnveidot un ieviest lauksaimniecības dzīvnieku profilaksei un ārstēšanai lietoto zāļu ar antimikrobiālu iedarbību uzskaiti, tādējādi uzlabojot zāļu atliekvielu uzraudzību;
- Izmantojot datu bāzes analīzi, atlasot kvalitatīvus rādītājus, veicināt dzīvnieku un pārtikas produktu eksporta iespējas uz trešajām valstīm;
- Kautuvju programmas liemeņu klasificēšanas metožu aktualizācija un jaunu metožu ieviešana, veicinot gaļas ražošanas attīstību Latvijā.
- Turpināt uzturēt un pilnveidot svaigpiena kvalitātes datubāzi, lai nodrošinātu oficiālo kontroli, veicot svaigpiena kvalitātes rādītāju uzraudzību, izsekojamību;
- Īstenot elektronisko informācijas apmaiņu par svaigpiena kvalitāti, lai nodrošinātu administratīvā

sloga samazināšanu piena pircējiem, pārstrādātājiem un PVD;

- Turpināt attīstīt Bioloģisko saimniecību reģistru.

Darbības virziena īstenošanas resursi:

- Svaigpiena aprites oficiālo kontroli nodrošina PVD;
- Svaigpiena kvalitātes laboratoriskos izmeklējumus nodrošina akreditētas svaigpiena kvalitātes kontroles laboratorijas;
- LDC nodrošina valstī vienotu informācijas datubāzi par piena cenām un svaigpiena kvalitātes rādītājiem.
- Datubāze izmantojama administrēšanai un oficiālai svaigpiena kvalitātes kontrolei.

5.2. Darbības virziena nosaukums: Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana

Darbības virziena mērķis: Veicināt ilgtermiņā uz tirgu orientētas uzņēmējdarbības attīstību.

Esošās situācijas apraksts:

Saistībā ar ELFLA LAP 2014–2020 lauksaimniekiem tiek sniegts atbalsts, lai tiešā veidā veicinātu lauku uzņēmējdarbību, atbalstot zināšanu un inovāciju līmeņa celšanu un labās prakses apmaiņu, nodrošinot ieguldījumus materiālajos aktīvos, lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstībā ar uzsvaru uz mazajām un vidējām saimniecībām un pārtikas uzņēmumiem, kā arī ar ieguldījumiem sekmējot ekonomiski aktīvo un uz tirgu orientēto saimniecību skaita palielināšanos, un lai netiešā veidā atbalstītu vietējas nozīmes infrastruktūras uzlabošanu. LDC tiek veikta lauksaimniecības dzīvnieku uzskaitē un reģistrēšana un šie dati tiek izmantoti iepriekš minējos LAP pasākumos saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktām prasībām, utt.

Lauksaimnieki saņem arī tiešos maksājumus. Jebkura saimniecība, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu (t.sk. lopkopības) un uz atbalsttiesīgas lauksaimniecības zemes izpilda minimālos atbalsta saņemšanas nosacījumus, savstarpējās atbilstības nosacījumus un ievēro klimatam un videi labvēlīgas prakses, var saņemt VPM un tā saucamo zaļināšanas maksājumu, kā arī brīvprātīgi saistīto atbalstu, kas aptver dažādas lopkopības un augkopības specializācijas. Īpaša atbalsta shēma paredzēta arī mazām saimniecībām un papildu atbalsts – jaunajiem lauksaimniekiem.

LDC gatavo atbalsttiesīgo saimniecību sarakstus, izvērtējot saimniecības un katra dzīvnieka atbilstību noteiktajiem atbalsttiesību saņemšanas kritērijiem. Tādēļ ļoti svarīgi ir nodrošināt pārraudzības informācijas uzturēšanu, dzīvnieku ciltsvērtības aprēķina sagatavošanu, ievērojot visas normatīvo aktu prasības.

Stratēģijas īstenošanas laikā Latvijas lauksaimnieki turpinās saņemt tiešos maksājumus. Jebkura saimniecība, kas nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu atbalstu par saražotajām vienībām jeb brīvprātīgi saistīto atbalstu varēs saņemt lauksaimniecības nozarēs, kas aptver dažādas lopkopības un augkopības specializācijas. Atbilstoši maksājumu saņemšanas nosacījumiem tiks sagatavoti atbalsttiesīgo pretendentu saraksti lopkopībā, ko sagatavo LDC.

Svarīgāks kļūst jautājums par sabiedrības un bērnu izglītošanu par kvalitatīvu un veselīgu pārtiku uzturam, Latvijā jau vairākus gadus arī ar valsts līdzfinansējumu ir ieviestas ES atbalsta shēmas par augļu un dārzeņu un piena piegādi izglītības iestādēm – “Skolas auglis un skolas piens.” Skolas piena programmas nodrošināšanai LDC tiks apkopoti dati par piena ražošanas apjomiem un piena cenām.

Ir jātiecas uz nevajadzīgās birokrātijas samazināšanu uzņēmēju saziņā ar dažāda veida iestādēm, kā arī mazināt normatīvo aktu skaitu un administratīvo slogu tajos. Lai apzinātu jau šobrīd esošo normatīvos aktos uzlikto administratīvo slogu lauksaimniekiem un uzņēmējiem, tie ir jāiesaista un jāuzklausā to viedokļus vai jāveic aptauju. Savukārt no uzņēmēju puses šī sloga mazināšana pieprasīs to lielāku individuālo atbildību un domāšanas un rīcības maiņu, kas līdz ar to mazinās valsts iestāžu uzraudzības un kontroļu funkciju.

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Datu apkopošana un uzturēšana par īstenojamo ES programmu „Skolas piens”	Programmā „Skolām paredzēts piens” iesaistīto skolēnu skaits no kopējā valstī esošo 1.–9. klases skolēnu skaita, %	85	85	85
Informācijas pieejamība par dzīvnieku skaitu un to reģistrēšanu	Veikto pārbažu skaits BSA1 saimniecībās, % no kopējā dzīvnieku skaita	5	5	5

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- Nodrošināt programmas ‘Skolas piens’ realizāciju.
- Turpināt uzturēt un pilnveidot atbalsttiesīgo pretendentu datubāzi, lai nodrošinātu efektīvu kontroles mehānismu
- Veicināt un attīstīt elektroniskās informācijas ziņošanas sistēmu, tā mazinot administratīvo slogu.

Darbības virziena īstenošanas resursi:

- LDC nodrošina valstī vienotu informācijas datubāzi par piena cenām
- LDC nodrošina ģenētisko resursu saglabāšanas datu bāzes uzturēšanu.

5.3.Darbības virziena nosaukums: Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem

Darbības virziena mērķis: Veicināt lopkopības speciālistu prasmju un zināšanu attīstību, lai nodrošinātu augstu līmeni pakalpojumu sniegšanā ganāmpulku izaudzēšanai un efektīvai lopkopības produkcijas ražošanai.

Esošās situācijas apraksts:

Piensaimniecības nozare ir praktiski vienīgā lauksaimniecības izcelsmes produktu ražošanas nozare ar pozitīvu ārējās tirdzniecības bilanci. Svarīgi panākt, lai palielinātos eksporta pieaugums un paplašinātos produkcijas noieta tirgus. Lai sekmētu Latvijā saražotu lauksaimniecības un pārtikas produktu patēriņa pieaugumu un produkcijas noieta tirgu paplašināšanos, tiek plānots atbalsts.

LDC gatavo atbalsttiesīgo saimniecību sarakstus, izvērtējot saimniecības un katra dzīvnieka atbilstību noteiktajiem atbalsttiesību saņemšanas kritērijiem. Tādēļ ļoti svarīgi ir nodrošināt pārraudzības informācijas uzturēšanu, dzīvnieku ciltsvērtības aprēķina sagatavošanu, ievērojot visas normatīvo aktu prasības.

Piena un gaļas saimniecību pārraudzības datu uzturēšana, programmu attīstība ieviešot jaunākās tehnoloģijas un dalība starptautiskajās organizācijās nodrošina lopkopības nozaru konkurētspēju un attīstību, nodrošinot dzīves līmeņa celšanu laukos. Tiek attīstīts un uzturēts bioloģisko saimniecību reģistrs, nodrošināta dzīvnieku barības primāro ražotāju reģistra attīstība un veidots primārās pārtikas ražošanas uzņēmumu reģistrs. Ir izveidota lopkopības speciālistu, kuri sniedz pakalpojumus pārraudzībā, dzīvnieku mākslīgajā apsēklošanā un dzīvnieku vērtēšanā, sertifikācijas sistēma, kas nodrošina gan speciālistu apmācību, gan kvalifikācijas celšanu.

Svarīga ir šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju loma ciltsdarba programmu īstenošanā, kas nosaka ciltsdarba mērķus, ciltsdarba rezultātus, līdz ar to veicinot produkcijas ražošanas apjomus, kvalitatīvu dzīvnieku izaudzēšanu un iespēju nodrošināt šķirnes dzīvnieku eksportu.

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Informācijas pieejamība par vidējo izslaukumu no govīm,	Vidējais izslaukums no govīm, pieaugums kg	6800	7000	7200
Šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas organizāciju ikgadējā izvērtēšana(%)	Atzīto organizāciju skaits (%)	100	100	100
Informācijas pieejamība par pārraudzības rezultātiem	Ciltsdarbā iesaistīto dzīvnieku īpatsvars % piena lopkopībā	69	83	85
Personu, kuras sniedz ar ciltsdarbiem saistītus pakalpojumus, ikgadējā sertifikācija	Personu skaits (gadā)	100	110	110

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- Īstenot lauksaimnieku izglītošanu organizējot seminārus, konferences, iespiežot un izplatot informatīvos materiālus un informējot par jaunumiem caur LDC interneta resursiem;
- Sagatavot informāciju atbalsta maksājumu saņemšanai, nodrošinot konsultācijas par sarakstu veidošanu,
- Speciālistu sertifikācijas nodrošināšana un sadarbība ar šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām ciltsdarba pasākumu īstenošanai;
- Veicināt sadarbību ar BIOR dzīvnieku DNS testu reģistrēšanai;
- Nodrošināt sadarbību ar LLKC sertificētu personu apmācībai, kvalifikācijas celšanas apmācību programmu nodrošināšanai.

Darbības virziena īstenošanas resursi:

- Valsts uzraudzību un kontroli nodrošina PVD
- LDC nodrošina valstī vienotu informācijas datubāzi administrēšanai, uzraudzībai un kontrolei.

5.4.Darbības virziena nosaukums: Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana

Darbības virziena mērķis: Nodrošināt dabas resursu racionālu izmantošanu un apsaimniekošanas ilgtspēju

Esošās situācijas apraksts:

Ciltsdarbs Latvijā tiek veikts, saskaņā ar izstrādātajām lauksaimniecības dzīvnieku sugām un šķirnēm paredzētām ciltsdarba programmām (audzēšanas programma). Par pamatu tiek izmantoti aprēķinātie pārraudzības rezultāti gan piena, gan gaļas lopkopībā. Šobrīd piena govju pārraudzībā atrodas 64,5 % no kopējā govju skaita republikā, pārraudzības dati tiek aprēķināti katru mēnesi un informācija analīzei tiek nosūtīta ganāmpulka īpašniekam. Lai veicinātu lopkopības attīstību, galvenie uzdevumi šīs programmas ietvaros ir ilgtspējīga vietējo šķirņu dzīvnieku saglabāšana un attīstība. Ir izstrādāta un ieviesta vietējo šķirņu dzīvnieku saglabāšanas programma, kas turpmāk ir jāpapildina un jāuzlabo atbilstoši izstrādātajai saglabāšanas programmai katrai dzīvnieku sugai. Ir apzinātas saimniecības,

novērtēti dzīvnieki, Latvijas brūnās šķirnes dzīvnieku saglabāšanai ir piesaistīts valsts atbalsts, izveidojot dzīvnieku grupu mācību saimniecībā Vecauce.

Lauksaimniecībā izmantojamo vietējo šķirņu dzīvnieku saglabāšana tiek finansēta no valsts atbalsta lauksaimniecībai (subsīdijām). Saglabāt vietējo šķirņu resursus ir svarīgi tāpēc, lai ilgtspējīgi nodrošinātu dzīvnieku kvalitātes uzlabošanu un efektīvu lopkopības produkcijas ražošanu. Lauksaimniecības dzīvnieku vietējo šķirņu saglabāšanā ir iesaistīti dzīvnieku audzētāji, kas īsteno šķirnes lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju organizāciju izstrādātās ciltsdarba (saglabāšanas) programmas. Turklāt ir būtiski, ka lauksaimniecības dzīvnieku vietējo šķirņu dzīvnieki tiek turēti vairākās saimniecībās, jo tā apdraudētās šķirnes ir labāk pasargātas no izzušanas, ja uzliesmo kādas infekcijas slimības. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir izveidota vietējo šķirņu datu bāzē, kurā tiek iekļauti dzīvnieki, kuri atbilst izstrādātajai un apstiprinātajai saglabāšanas programmai. Iepriekšējā gadā šajā programmā tika iekļautas divas zirgu šķirnes ‘‘Latgales rikšotājs’’ un ‘‘Latvijas Ardenis’’. Šo šķirņu atjaunošana notiek pamatā Latgales reģionā, ir atlasīti šķirnei tipiski sieviešu kārtas dzīvnieki un vaislinieki, kuri tālāk tiek izmantoti šķirnes atjaunošanas darbam. Izmantojot valsts atbalstu, jāuzlabo lauksaimnieciskās ražošanas efektivitāti, veidojot noturīgus ganāmpulkus, kas kalpotu šķirnes atjaunošanas programmas īstenošanas pasākumiem.

Saskaņā ar 2011.gada 5.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.547 ‘‘Slaucamo govju un piena šķirņu kazu pārraudzības kārtība’’ Lauksaimniecības datu centram (turpmāk tekstā – datu centrs) katru gadu pārraudzības ganāmpulkos ir jāveic virspārraudzība. Veicot virspārraudzības uzraudzību tiek izvērtēti visi pārraudzības ganāmpulki, noteikti riska faktori ganāmpulku atlasei fiziskām kontrolēm un tiek veiktas fiziskās kontroles.

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Vietējo šķirņu saglabāšanas programmas uzraudzība	Dzīvnieku šķirņu skaits	6	6	6
Produktivitātes kontrole līdz 5 % no pārraudzībā esošo ganāmpulku skaita kontrolēto	Dzīvnieku skaita pieaugums pārraudzībā, %	60	65	70
Virspārraudzības kontrole % no pārraudzības ganāmpulku skaita	Uzraudzība un kontrole ciltsdarbā, LDC datu bāzē, % no kopējā dzīvnieku skaita ciltsdarbā	80	80	80
Informatīvo pasākumu organizācija par normatīvo aktu piemērošanu lopkopībā	Pasākumu skaits, (gadā)	6	6	6

Svarīgākie vidēja termiņa uzdevumi:

- Veicināt vietējo šķirņu dzīvnieku resursu aizsardzību, dzīvnieku veselības un labturības prasību uzraudzību, nodrošināt sabiedrības informētību, informācijas pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, par vietējo šķirņu dzīvnieku resursu saglabāšanu;

Darbības virziena īstenošanas resursi:

- Valsts uzraudzību un kontroli nodrošina PVD
- LDC nodrošina valstī vienotu informācijas datubāzi administrēšanai, uzraudzībai un kontrolei.

6. Datu centra darbības spēju izvērtējums

LDC veido trīs departamenti un trīs patstāvīgās nodaļas, no kuriem viens departaments un iestādes vadība nodrošina līdzdalību ZM nozaru politikas izstrādē un īstenošanā, savukārt divi departamenti un trīs patstāvīgo nodaļu darbība pamatā ir vērsta uz LDC funkciju īstenošanu. LDC administratīvās struktūras diagramma ir pieejama interneta mājas lapā www ldc gov lv.

Politikas ieviešana LDC kompetences ietvaros tiek nodrošināta sadarbībā ar ZM, izstrādājot normatīvos aktus, šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām, LLU, LLKC, organizējot apmācības, seminārus. Administrēšanas funkcijas tiek nodrošinātas sadarbībā ar PVD, LAD un citām iestādēm.

Regulāra lopkopības nozares interešu pārstāvniecība ES institūcijās un starptautiskajās institūcijās tiek nodrošināta ar dzīvnieku reģistra, piena ražotāju reģistra, dzīvnieku pārraudzības, dzīvnieku vērtēšanas un vietējo šķirņu resursu saglabāšanas jautājumos.

Kopējais amatu vietu skaits LDC 2017.gadā ir 71 vieta. Personāla mainība (rotācijas koeficients) beidzamajos gados ir 5 %.

Esošo LDC darbinieku izglītības līmenis ir atbilstošs viņu atbildībā esošajiem jautājumiem. LDC personāls ir nodrošināts ar atbilstošām darbavietām un LDC ietvaros darbojas darba aizsardzības sistēma. LDC rīcībā esošie materiāltehniskie resursi (darba telpas, transportlīdzekļi, biroja tehnika un informācijas tehnoloģijas) nodrošina tiešo darba pienākumu izpildi.

LDC, tās departamentu un nodaļu darba plānošana un izpildes kontrole gada ietvaros notiek pamatojoties uz ikgadējo LDC darba plānu. Saistībā ar valsts informācijas sistēmas „Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” (NEVIS) darbības ieviešanu 2013.gadā, LDC izveidota hierarhiski savstarpēji sasaistīta dažāda līmeņa (darbinieks, nodaļa, departaments, ministrija) mērķu/uzdevumu sistēma.

LDC ir pilnvarojis daļu pakalpojumus ZM KAC un aktuālākā informācija pieejama LDC interneta mājas lapā: www ldc gov lv.

LDC ir nodrošinājis iespēju iesniegt iesniegumus divdesmit trīs elektroniskiem administratīviem pakalpojumiem ZM KAC, kā arī tie ir aprakstīti un publicēti publisko pakalpojumu katalogā www.Latvija.lv. Astoņi pakalpojumi ir pieejami ZM Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā EPS un pieci pakalpojumi ir pieejami elektroniski portālā www.Latvija.lv.

LDC nodrošina informācijas elektronisko datu ievadi un apmaiņu ar citām valsts institūcijām un sabiedriskajām lauksaimnieku organizācijām.

LDC ir nodrošināta iespēja iesniegt ar drošu elektronisko parakstu parakstītus dokumentus, kas noformēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu, uz elektroniskā pasta adresi ldc@ldc.gov.lv.

LDC sniedz maksas pakalpojumus. Maksas pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošanai tiek strādāts pie programmatūru attīstības, lai nodrošinātu iespēju izmantot internetbankas pakalpojumus samaksai par pieprasīto pakalpojumu, jo tikai daļa pakalpojumu šobrīd ir elektroniski apstrādājami. Uzlabojumi plānoti ieviest un pabeigt līdz 2020.gadam.

	2017.g.	2018.g.	2019.g.	Kopā
LDC maksas pakalpojumu plānotais kopējais apjoms (euro)	910523	1050523	1050523	3011569

Par vispārējiem kavējošiem faktoriem, kurus LDC pats saviem spēkiem nevar novērst ir uzskatāmi šādi:

- pieejamo finanšu līdzekļu nepietiekamais apmērs valsts funkciju izpildes nodrošināšanai;

- neprognozējamas, straujas normatīvo aktu izmaiņas, kas paredz funkciju un uzdevumu deleģējumu, bet nenodrošina finansējuma pieejamību;
- straujas un neprognozējamas cenu izmaiņas elektrībai, nodokļiem, degvielai;
- finanšu līdzekļu trūkums pietiekamā apmērā LDC personāla tālākajai apmācībai un kvalifikācijas celšanai;
- atalgojuma līmenis valsts pārvaldē, tā sasaiste ar ikgadējo novērtēšanas sistēmu (NEVIS)

LDC rīcībā jau esošie resursi, kā arī institucionālās darbības spējas, kopumā ir pietiekamas, lai stratēģijas darbības laikā nodrošinātu un organizētu savu pamatdarbību. Stratēģijas īstenošanas risks pieaug palielinoties personāla mainībai, vai samazinoties pieejamajiem finanšu resursiem.

Direktors

I. Vorslovs

1.pielikums pie „Lauksaimniecības datu centra darbības stratēģija 2017.- 2019.gadam”

Stratēģijas valsts budžeta programmu finansējums

LDC darbības virziens	2017.g. plāns*		2018. g. plāns*		2019.g. plāns*		Kopā 3 gados plāns
	Finansējums (euro)**	Amata vietas	Finansējums (euro)**	Amata vietas	Finansējums (euro)**	Amata vietas	Finansējums (euro)**
Pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgums, pārtikas higiēna un kvalitāte, dzīvnieku veselība, labturība un aizsardzība	1 839 630 70%	49 70%	1 811 630 70%	49 70%	1 811 630 70%	49 70%	5 462 890 70%
Nozares uzņēmējdarbības attīstības veicināšana	131 402 5%	4 5%	129 402 5%	4 5%	129 402 5%	4 5%	390 206 5%
Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem	131 402 5%	4 5%	129 402 5%	4 5%	129 402 5%	4 5%	390 206 5%
Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana	525 609 20%	14 20%	517 609 20%	14 20%	517 609 20%	14 20%	1 560 827 20%
Kopā t.sk.:	2 628 043	71	2 588 043	71	2 588 043	71	7 804 129
Valsts pamatfunkciju īstenošana	2 628 043	71	2 588 043	71	2 588 043	71	7 804 129

* Programma 21.00.00 Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā, tajā skaitā apakšprogrammas: 21.01.00 Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai un 21.02.00 Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā.

** % norādītas vērtības – īpatsvars kopējos budžeta izdevumos/īpatsvars no kopējā amata vietu skaita.